

zhaia, izvezemski pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ul. 11-57. Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo na ime uredništva. Pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj: urednik Anton Gerbec. — Lastnik: tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina: pošta za mesec L 7.—, 3 mesece L 20.—, pol leta L 32.—, in celo leto L 60.— Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Uredništvo in uprava št. 11-57.

Nauki generala Bodrero

Italijanski oficijelni krogi pozdravljajo sklep trgovskega dogovora z Jugoslavijo z največjim zadoščenjem kakor dogodek, ki bo donesal dobre sadove za obe državi. Pa tudi italijanska javnost se pridružuje temu zadovoljstvu oficijelne Italije, kolikor se more soditi po dejstvu, da se ne oglašajo nikakršna resna oporekanja.

Na ta uspeh dolgotrajnih pogajanj, ki so zahtevali mnogo vztrajnosti, izprevidnosti in umerjenosti, pa zre s posebnim zadoščenjem načelnik italijanske delegacije v Beogradu general Bodrero. S polno pravico. Njegova vera v možnost uspeha je bila neomajna kljub vsemu političnemu valovanju na obeh straneh in kljub raznim pojavom in dogodkom, ki bi bili mogli kvarno vplivati na razpoložljivost. Vera njegova je zmagala. S sklepom pogodbe je dosežen uspeh, ki obvezuje vso državo v največjo hvaležnost. Pa tudi oficijelna Jugoslavija in jugoslovanski tisk — in posebej še tudi slovenski — pozdravlja sklep trgovinske pogodbe z zadovoljstvom in v nadi, da se bodo odselej med obema državama razvijali plodonosni gospodarski in trgovski stiki. Kakor državljani Italije smo se pridružili tudi mi temu zboru zadovoljnih. To zadovoljstvo naše pa bi bilo popolno, če ne bi bila, z ozirom na žalostni gospodarski položaj slovenskih vinorodnih krajev, padla v čašo pregrenka kaplja. Kakor smo že rekli, se je naše ljudstvo nadejalo, da se s trgovinsko pogodbo odpre ventil za izvoz naših vinogradniških pridelkov. Ta trdna vera našega ljudstva se ni uresničila. In to — kakor so javljala sporočila iz Beograda, ne da bi se oporekalo z italijanske strani — vsled odpora italijanske delegacije. Razlogi, ki so bili odločilni za ta odpor, nam niso še znani. Izjavljamo pa odkrito, da je ta odpor nedoumen našemu razumevanju. Saj bi se bilo vendar izvažalo vino italijanskih državljanov in denar za to vino bi bil prihajal v italijansko državo. Pač — en razlog se je navajal. Bil da je v tem, da je jugoslovanska vlada zahtevala pravico kontrole nad uvažanjem našega vina v Jugoslavijo. Imeti je hotela gotovost, da se bo uvažalo le vino iz Julijske Krajine. Če je bil to res pravi razlog za odpor, moramo že izjaviti, da nas je najemilješe osupnil, ker menimo, da bi morali — poleg oziroma na težki gospodarski položaj naših vinorodnih krajev — tudi državopolitični razlogi siliti italijanske državnike k največji in najrazsežnejši obzirnosti napram novim pokrajnam. Teh razlogov ni treba še le pojasnjevati, ker so na dlani.

Vemo, da te rekriminacije po dovršenem činu ne morejo nič več spremeniti. Vendar je vreden razlog, ki nas je prisilil, da smo zopet ugotovili tu dejstvo, da je trgovinska pogodba grenko razočarala naše vinogradnike. To dejstvo nalaga — po našem mnenju — državi upravi tem nujnejše, da sveto dolžnost, da z drugačnimi ukrepi da našemu vinogradništvu nadomestilo za izgubo, ki jo bo trpelo vsled dejstva, da ne bo moglo svoje pridelke izvažati v Jugoslavijo! Na pr. na polju davčne prakse, z ukrepi v omogočanje racionalnega obdelovanja zemlje, z olajšanjem raznih bremen, ki jih nalaga država poljedelstvu. Dolžnost države je, da se prepreči popolni propad gospodarstva naših kmetov.

Na to dolžnost države opozarjamo že v interesu gospodarstva države same, ker ne more biti v nje interesu, da popolnoma opeša davčna zmoglost prebivalstva. To pa ji nalagajo, kakor smo že gori rekli, tudi važni politični razlogi. Dolžnost naše države, da olajša našemu ljudstvu težki gosp. položaj in s tem ustvari boljše razpoloženje med njim, se da izvajati tudi iz razgovora, ki ga je imel general Bodrero po sklepu trgovinske pogodbe z urednikom beograjskega «Vremena».

Izjavljaj se med drugim: «Razumeti je treba enkrat, da ta meja med našo in vašo državo ne sme biti nepremostljiv prepad, marveč spojna črta. Ne želimo samo medsebojnih poštenih in diplomatsko korektnih odnosov med državama, ki se medsebojno spoštujeta; marveč povsem pristrane in bratske odnose. Mi in vi imamo skupne čednosti, pa tudi skupne hibe. Zelo hudo mi je, ko čitam v vaših in italijanskih ljudskih članke, ki sejejo sovraštvo. Italija z Mussolinijem hoče storiti vse v namen, da po politiki medsebojnega podpiranja obeh držav donesala nepričakovane sadove. Sedaj imamo čas za preureditev notranjih razmer. Vse to so dobre posledice rimskega pakta. Ta konsolidacija jugoslovansko-italijanskega bloka, močnega napram inozemstvu, je namen močnega delovanja in jaz sem se osebno in popolnoma obvezal za njeno uresničenje.»

General Bodrero je izjavil nadalje, da gre tudi za duševne odnose med Italijo in Jugoslavijo. Na jesen da se ustanovi v Beogradu italijansko-jugoslovanski krožek s knjigami in listi. Predvideva se razsežen program, ki se bo izvajal z najširšimi vidiki.

Če so besede generala Bodrero iskrene — in na tem ne smemo dvomiti — potem smemo videti v njem moža, ki res iskreno želi ne le prijateljske odnose med obema državama, ampak tudi pristrane odnose med obema narodoma! Kaže pa tudi na pot, ki edina more dovesti do takih pristranih odnosov in priznava odkrito, da

se je tudi z italijanske strani zagajala ta pot. Meja med obema državama da naj ne bo nepremostljiv prepad, marveč spojna črta. Z ozirom na dejstvo, da je prebivalstvo ob tej meji istega plemena s prebivalstvom onkraj meje, je general Bodrero izjavil, kar mi vedno naglašamo: da je naš slovenski življenj v Julijski Krajini most, ki more spajati obe državi ne le z državnimi pogodbami, ampak tudi čustveno! Zato je naše države dolžnost, da utrja ta most in ga razširi z zadovoljstvom slovenskega prebivalstva ob meji. Prvi in neogibni pogoj za to pa je, da je ljudstvo ob meji zadovoljno s svojim položajem!

Besede tega moža, ki, kakor noben

drugi Italijan, pozna Jugoslavijo, razmere v nji in duševno razpoloženje prebivalstva, naj poslušajo italijanski državniki! General Bodrero jim govori tudi o potrebi pristranih duševnih stikov. Teh pa ne more ustvariti nobena državna pogodba, ker pristranost je stvar notranje čustvovanja ljudi. Zazeleno notranje razpoloženje pa bo moglo priti, če bodo Jugoslovenci v tej naši državi mogli govoriti soplemenjakom onkraj meje: zadovoljni smo, država, ki živimo v nji, boče biti pristrana prijateljica tudi našemu skupnemu rodu! Tako zadovoljstvo bo — da govorimo z besedami generala Bodrero — najzanesljivejša spojna črta med Italijo in Jugoslavijo!

LONDONSKA KONFERENCA

Finančni strokovnjaki se posvetujejo z angleškimi in ameriškimi bankirji. Angleške stranke obljubljajo, da ne bodo ovirale svoje vlade. Telefonski pogovor med MacDonaldom in Poincaréjem. Hughes smatra, da bi neuspeh konference vrnil Evropo v zmešnjavo.

LONDON, 22. Načelniki francoske, angleške, ameriške, italijanske in belgijske delegacije so se večeraj dopoldne posvetovali. Predvsem so razpravljali o sredstvih, da se zagotovi mednarodni uspeh posojila Nemčiji. Posamezni delegati so zahtevali dopolnilna jamstva v korist onih, ki bodo dali posojilo.

Finančni strokovnjaki so se popoldne sestali z Lamontom, družabnikom Morgana, bankirja in z Normanom Montaguem, ravnateljem angleške banke, da se posvetujejo o pogojih, pod katerimi bi mogli angleški in ameriškimi bankirji izvršiti emisijo posojila. MacDonald je dal angleškim delegatom navodila, ki bodo pomirila angleško javnost, namreč da se naturalne reparacije dajatev iz Nemčije, ki jih dobi Francija ali kaka druga država, ne smejo zopet izvažati v druge države. Pri tem je predvsem mislila Rusija, tako da se izključi prehoda in nelojalna konkurenca.

Herriot in Theunis sta bila večeraj sprejeta v avdijenci od angleškega kralja, ki jima je izrazil upanje, da bo londonska konferenca imela popoln uspeh.

MacDonald je danes v spodnji zbornici izjavil, da bo takoj po končanih pogajanjih predložil poročilo o delovanju konference. Posamezne stranke so podale izjavo, da nikakor ne bodo motile pogajanj in delovanja vlade.

Herriot je imel danes telefonski pogovor s Poincaréjem, ki mu je izjavil, da je zadovoljen z uspehi londonske konference in da ne namerava napasti Herriota v senatu, ako bo le Herriot vztrajal pri tem, da se pri pogajanjih o redukciji zasedbe Porurja ne bo govorilo o tem, da se francoska zasedba popolnoma izloči.

Delo za gospodarsko obnovo Nemčije
Danes popoldne se je sestel odbor odbora, ki proučuje vprašanje gospodarske obnove Nemčije. Delo gre precej počasi od rok, ker je treba rešiti številna tehnična vprašanja glede bodoče organizacije Porurja in Porenja v zvezi z obvezanosti, ki bodo nastale pri izvrševanju treh Dawesovih načrtov, ko se to ozemlje vrne pod nemško upravo. Zelo zapleteno je tudi vprašanje odprave sedanje francosko-belgijske okupacijske organizacije.

O vprašanju železnice se je vnela daljša razprava in se še ni dosegel sporazum. Francozi zahtevajo, naj ostane v Porurju nekoliko tisoč francoskih železničarjev, češ da je treba zagotoviti varnost prog vse dotlej, dokler francoski vojniki popolnoma ne zapuste zasedenega ozemlja. Glede tega vprašanja je pododbor danes zaslišal vojaške in železniške strokovnjake.

Pododbor je razen tega zaslišal angleškega in italijanskega izvedenca o vprašanju emisije industrijskih obligacij v jamstvo 800 milijonov posojila. Smatra se, da bodo težkoče premagane in da se bo tekom dveh dni lahko sestavil obris načrta, ki bo predložen glavnemu odboru.

Pododbor smatra, da bo Nemčija rabila šest tednov za ukrepitev ukrepov, potrebnih za izvršitev treh znanih načrtov: glede emisije banke, glede železnice in

Piemonta in s katerimi je naznanil, da se bodo postavili proti industrialcem, ako bodo odvrčali razredno sodelovanje, ter povdaril, da bo treba v tem slučaju iskati drugih sredstev.

Veliki fašistovski svet sklican za danes
Mussolini bo govoril o političnem položaju in o stališču vlade napram delavstvu.
RIM, 22. Tiskovni urad fašistovske stranke javlja, da se je sestel večeraj začasni direktorij na plenarni seji, nakar je bil sprejet pri Mussoliniju, kjer se je sestavil dnevni red za predstoječe zasedanje velikega fašistovskega sveta in osrednjega sveta fašistovske stranke.
Direktorij je zopet sklican za jutri ob 17. Razpisana so že bila posameznim udeležnikom vabila za sejo velikega fašistovskega sveta, ki se sestane v sredo ob 22. uri. Jutri se bo začelo razposiljati knjižico, ki vsebuje vse dosedanje sklepe velikega fašistovskega sveta.
Na jutrišnji seji velikega fašistovskega sveta bo imel Mussolini govor, v katerem bo najprej povdaril dolžnost brezpogovornega spoštovanja državnih zakonov za vse, nakar bo podal natančen oris splošnega političnega položaja z ozirom na vlado, na njeno delavsko politiko in z ozirom na fašistovski sindikalizem.
Predmet posebnega zanimanja so pri tem izjave, ki jih je podal Mussolini v soboto komisiji fašistovskih sindikatov iz

Listu «Mondo» se zdijo Mussolinijevi izjave zastopnikom zveze fašistovskih sindikatov iz Turina zelo značilne in to predvsem zato, ker dokazujejo, da se poizkus s fašistovskimi sindikati zaključuje po svojem dvoletju s čisto zgubo za delavce, ki niso dosegli prav nobenega zboljšanja svojega položaja, med tem ko so prišli industrialci do znanih privilegijev. S tem vprašanjem se bavi tudi «Giornale d'Italia» v članku, kjer piše s skrajno nupuhnjem zadržanju Mussolinija napram liberalni buržoaziji ter zahteva za to-le pravico do zahtevne resnične normalizacije.

«Voce repubblicana» zopet zaplenjena.
RIM, 22. Tujakšnji prefekt je dal zapleniti današnje številko republiškanskega glasila «Voce repubblicana», ker je objavilo dopis, v katerem so bile izražene žaljive besede na naslov vladarja in državljanov neke prijateljske države.

Borba med Jovanovićem in Pašićem
Jovanovićev položaj omajan. Več možnosti za rešitev krize.

BEOGRAD, 22. (Izv.) Po naročilu Pašića je odšel dr. Laza Marković dopoldne k predsedniku narodne skupščine Jovanoviću, s katerim se je pogovarjal o položaju. Marković je obvestil Pašića o uspehih tega razgovora.

Jovanović ni šel danes na dvor, ker je treba smatrati njegovo delo po seji glavnega odbora radikalne stranke za izvršeno. Sedaj pripravlja Jovanović razpoloženje v glavnem odboru radikalne stranke sebi v korist.

BEOGRAD, 22. (Izv.) Danes je bilo v radikalnem klubu več poslancev, na katere prejšjo razno agitatorji posameznih struj, ki zastopajo stališče volilne oziroma koncentracijske vlade. Kakor se je izrazil poslanec Gjurišić, predsednik radikalnega kluba, se po njegovem mnenju seja radikalnega kluba sploh ne bo vršila; najbrže da bo prinesla odločitev seja glavnega odbora radikalne stranke.

Ker sta Pašić in Jovanović vse pripravila za borbo za volilno ali pa za koncentracijsko vlado, je bilo danes politično gibanje v Beogradu popolnoma mirno. Seveda se z nestrpnostjo pričakuje izid seja glavnega odbora radikalne stranke. Nekateri radikali in samostojni demokrati upajo, da bo dobil Pašić volilni mandat in da bo omajal Jovanovičovo akcijo. Pašićevi pristaši trdijo tudi, da se bodo višile volitve 26. oktobra; vendar so pa to samo domneve.

BEOGRAD, 22. (Izv.) Danes je Pašić konferiral s Krsto Miletićem, drjem Markovićem, Kojićem in Aleko Žujevićem. Govorilo se je o položaju. Ugotovili so, da je bila situacija za Jovanoviča večeraj ugodnejša, nego je danes. Vsekakor se pa pričakuje konec krize v najkrajšem času.

BEOGRAD, 22. (Izv.) Pašić in Jovanović nadaljujeta vsak zase posvetovanja o sestavi vlade. Za rešitev krize se prikazujejo zaenkrat tri možnosti: 1. kombinacija, da sestavi Jovanovič vlado, ki bi bila koncentracijska in bi obstajala iz več strank; 2. koalicijska vlada med radikali in klerikalci; to vlado bi podpirala cela opozicija. Ostaja še tretja — najverjetnejša — kombinacija: radikalna vlada z Jovanovićem na čelu; tudi tako vlado bi opozicija podpirala.

Zatruje se, da ne bo Jovanović skušal izzvati razdora v radikalni stranki. Ako bo čakal na sejo glavnega odbora radikalne stranke, se zagotavlja, da bo v tem slučaju Pašiću zmagala zagotovljena.

Delovanje italijansko-jugoslovanske trgovske konference

Sklenitev dodatnih dogovorov k trgovski pogodbi

BEOGRAD, 22. Italijansko-jugoslovanska trgovska konferenca je sestavila 10 dogovorov, ki izpolnjujejo nedavno sklenjeno trgovsko pogodbo. V teh zadnjih dogovorih se govori o tranzitnem prometu, o postnih tarifah, o telegrafskih in telefonskih komisijah, o stari reški železniški mreži, o sodni pomoči, o zdravniški pomoči in živinozdravniškem pravilniku. Konzularni dogovor bo dokončan in podpisan v soboto.

Prometna pogajanja z Italijo

BEOGRAD, 22. Jugoslovanska in italijanska delegacija sta imeli večer sejo, na kateri sta razpravljali o jadranski tarifi in o skupnih carinskih železniških postajah. Vprašanje skupnih carinskih kolodvorov

na proгах bivše južne železnice se ni rešeno zaradi nekaterih formalnih težkoč. Treba je počakati, da dobita obe delegaciji potrebna navodila od strani vlad.

Jugoslovanska nota v Sofiji
proti napadam bolgarskih četašev

BEOGRAD, 22. Jugoslovanski poslanik v Sofiji, Rakić, je izročil bolgarski vladi protest jugoslovanske vlade proti ponovnemu vpadanju bolgarskih komit na jugoslovansko ozemlje. Opozoril je predsednika bolgarske vlade Cankova in zunanjega ministra Kalfova na težke posledice, ako bi ti neprestani napadi vendar enkrat že ne ponehali. Ako bi Bolgari sami ne hoteli ali ne mogli preprečiti takšnih napadov, bi morala jugoslovanska vojska zasledovati krivce celo na bolgarskem ozemlju.

Kakor znano, nahaja se glavni stan Todor Aleksandrova, vodje bolgarskih komit, prav blizu jugoslovanske meje v Čustendulu.

Iz Aten se istočasno javlja, da se tudi na grškem macedonskem ozemlju opaža živahnije gibanje bolgarskih komit, ki so v soboto zopet napadli selo Utlico in pri tem streljali celo s topom. Končno so jih grške čete prepedile.

MacDonald ostane na vladi

kljub desetemu porazu v zbornici

LONDON, 22. Doljna zbornica. Tekom razprave o členih billa za delavska stanovanja je vlada s svojim predlogom prepada s 155 glasovi proti 201. To je deveti poraz vlade, ki pa ne bo imel nikake politične posledice.

Tekom ponočne seje v doljni zbornici se je nadaljevala razprava o zakonskem načrtu za delavska stanovanja. Vlada je zopet prepada s svojim predlogom s 119 glasovi proti 137. Tudi ta deseti poraz ne bo imel nikake politične posledice.

Novi japonski in bolgarski poslanik
predložila predsedniku Grčije poverljiva pisma

ATENE, 22. Predsednik republike je sprejel v svečani avdijenci japonskega in nato bolgarskega poslanika, ki sta mu izročila svoja poverljiva pisma. V svojem nagovoru je japonski poslanik poudaril potrebo razvoja trgovskih odnosov med Grčijo in Japonijo.

Bolgarski poslanik je omenjal delo za udržitelj obstoječih odnosov med obema narodoma in je zagotovil, da bo nadaljeval delo za doseg tega cilja.

Predsednik republike je odgovoril v istem smislu.

Francosko-češka trgovinska pogodba

PRAGA, 22. Jutri odpotuje minister Dvořák v Pariz, da doseže sporazum glede izpremembe nekaterih točk čehoslovansko-francoske trgovinske pogodbe. Te izpremembe bodo le upravne značaja.

Med fašisti in komunisti v Metz

METZ, 22. Italijanski komunist Rancallo, star 26 let, je izstrelil v kavarni nekoliko revolverskih strelkov proti industrialcu Donzelliju. Le-ta ni bil zadet, pač pa je bil smrtno ranjen njegov prijatelj, ki je sedel za isto mizo. Žrtve napada je miren delavec, oče 8 otrok. Morilec je bil aretiran in je izjavil, da je skušal ubiti Donzellija, ker je ta dal izgnati veliko število italijanskih komunistov.

Proti boljševiški propagandi v Turčiji

PARIZ, 22. Tudi angorska turška vlada je postala v zadnjem času vznemirjena zaradi rastoče boljševiške propagande na Balkanu. Središče boljševiške propagande je Carigrad. Zato se je turška vlada odločila, da ukrene prav radikalne ukrepe proti komunističnim organizacijam. Razen tega pa pripravljaja baje turška vlada posebno demarš pri sovjetski vladi. V tej predstavi jo hoče opozoriti na svoječasno rusko-turško pogodbo, v kateri so se sovjeti obvezali, da ne bodo vodili nikakršne sovjetske propagande v Turčiji, niti proti nji, niti proti drugim državam.

Japonski parnik se potopil - 56 mornarjev izgubilo življenje

TOKIO, 22. Japonski parnik «Matsui Gama» se je potopil vzhodno od otoka Goto. Vsa posadka, broječa 57 moških, je izgubila življenje v valovih. Rešil se je le en kurjač, ki se je s pomočjo deske obdržal mnogo ur na površju, dokler ga ni rešil neki ribiški čoln.

DNEVNE VESTI

Odgovorno uredništvo

našega lista prevzame od 23. t. m. dalje, t. j. torej začeni z jutrišnjim dnevom 24. t. m., član našega uredništva g. prof. Filip Perić. S to spremembo se naš list prilagodi v določenem roku 15 dni po objavi novega odloka, ki predpisuje, da mora biti odgovorni urednik pri posameznih listih eden izmed rednih poglavitnejših urednikov (uno dei redattori principali).

Naše liste opozarjamo, da je danes zadnji dan roka, v katerem se morajo listi prilagoditi novemu tiskovnemu zakonu. Lastništva listov naj pošljejo, ako tega še niso storila, še tekom današnjega dne prefekturi prošnjo za potrditev novega odgovornega urednika. Prošnjo za potrditev novega odgovornega urednika je treba priložiti sledeče listine: 1) rojstni list, 2) potrdilo državljanstva, 3) kazensko sprčičevalo. Odgovorne urednike je treba naznaniti pre-

sekturi, kakor že rečeno, in ne več državnemu pravdnistvu: Zato je treba napraviti prošnjo za potrditev tudi v slučaju, da hoče kak list predlagati istega odgovornega urednika, ki je bil do sedaj. Ako kdo izmed odgovornih urednikov še ni prejel vseh predpisanih listin, ki je bil do sedaj, mora priložiti prošnjo za potrditev, mora klub temu vložiti prošnjo še tekom današnjega dne. V tem slučaju naj se v prošnji pripomni, da se manjkajoča listina priloži naknadno, kakor hitro jo prizadeži dobi od pristojnega oblasti. Kakor smo se informirali, prefektura v takih slučajih ne bodo delale listom nikakih listin.

Dr. Rybář — dr. Wilfan

Naš ljubljanski dopisnik je napisal v nedeljski številki «Edinosti», kakor smo že naglasili, med drugim tudi te-le stavke: «Morda spoznajo sedaj — po sklepu trgovske pogodbe — vaši

sodržavljani italijanske narodnosti, da se vendar da z Jugoslovenci živeti v prijateljstvu in da torej tudi ne gre preganjati ljudi, ki so naše krvi in italijanski državljanji.

Naglasenje tistega »sedaj« je bilo umestno in povsem upravičeno. Opravičuje je vsa minulost. Kajti doslej — v predvojni in povojni dobi — naši italijanski sodeželani in sedanji sodežavljanji niso mogli nikdar priti do takega pametnega spoznanja. Nikdar si niso mogli predstavljati italijanske narodne politike v naših pokrajinah brez sovrastva in gonje proti slovenskemu življenju. Tako gonja je bila začetek, konec in cilj vse njihove narodne politike.

Spomine na to žalostno minulo je vzbudil te dni naš »Piccolo« s člankom, v katerem je izražal svojo radost nad sklenjeno trgovsko pogodbo, nad doseženim — kakor je rekel — gospodarskim sodelovanjem. Naglašal je, kako je v Beogradu zastopal interese Italije odlični Tržčan dr. Brocchi, med zastopniki Jugoslavije pa je bil dr. Otokar Rybář. Torej moža, ki sta si stala nekdanji nasprotni kot najodločnejša zastopnika dveh nasprotnih si tabovor.

Kdor je v onih časih prisostvoval ostrim borbam med italijansko večino in slovensko manjšino v tržaškem mestnem svetu, je bil priča pogostim viharim prizorom. Sedeži so razvrščeni v obliki podkve. Na skrajnem krilu večine je sedel dr. Brocchi kot glavni borec večine, na skrajnem levem krilu dr. Rybář kakor glasnik slovenske manjšine. Sedela sta si torej naravnost nasproti. Kresale so se besede, da se je kar iskriilo in da je čisto srdito bučalo po dvorani.

Ta dva moža, nekdanji nepomirljiva nasprotnika, sta sedaj mirno skupno sodelovala na pogajanjih za gospodarsko zблиžanje med Italijo in Jugoslavijo. »Piccolo« pravi, da to dejstvo ni brez pomembnosti, ker kaže nazorno veliko spremembo med sedaj in nekdanj, ko so bili odločni vzroki spora in nesporazumljenja med obema narodoma.

Ali se ne zdi tržaškemu listu, da je s tem najstrožje obsojil vso dosedanje politiko Italijanov napram slovenskim sodeželanom in sodežavljanom, tisto politiko, ki je poznala le sovražstvo in gonjo ter je enostavno izključala vsako možnost sporazuma in prijateljstva? Res, roka večne pravice je, ki sili sedaj istega »Piccolo«, ki je bil glavno trobilo tiste gonje, in ki je dr. Rybář razkril kot brezvestnega hujšaka, divjega in nepoboljšivega sovražnika Italijanov, kot najemnika panslavizma in ruskih rubljev — da piše hvalo dr. Brocchiju in dru Rybářu, čeprav je ta poslednji tudi danes isti Rybář, z istim slovenskim čustvom, kakršni je bil tedaj, ko se je boril proti dr. Brocchiju, isti Rybář, ki ga je »Piccolo« obsopal z vsemi možnimi psovkami!

Iz posebnega razloga smo oživel te spomine iz minulosti. Vren naslednik dr. Rybářa na vodstvu slovenskega tabora je danes dr. Wilfan. In Wilfan obsipa danes z istimi očitanji, kakor so nekdanj dr. Rybář! In istotako — po krivici! Ta poslednji je bil neustrašen borec za pravico svojega naroda, kakor mu priznava sedaj tudi »Piccolo«. Dr. Wilfan je prevzel njegovo častno in težko dedščino borca za pravico istotako brez vsakega sovrastva proti Italijanom. Kakor dr. Rybář želi tudi dr. Wilfan sporazum in spravo s sodeželanom drugega plemena na podlagi medsebojne pravičnosti in medsebojnega spoštovanja! Kakor dr. Rybář je tudi dr. Wilfan pripravljen za lojalno in plodno sodelovanje, na korist obeh vknposti. Če bo znal italijanski tisk prav razumeti dogodke, ki so dovedli do sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, se bo morala — o tem smo uverjeni — zgovoriti z drom Rybářem ponoviti tudi z drom Wilfanom!

SREDNJEŠOLCEMI

Po mnogih neprilikah smo si končno ustanovili svoje društvo, ognjišče okoli katerega se lahko zberemo v urah oddiha, da s svobodno besedo izražamo svoje misli. Velike so bile zapreke in nič manj ni kriva tudi mladost nas samih, da si nismo mogli ustvariti toliko potrebnega društva. Dolgo smo blodili, dolgo smo živeli brez pravega dela, ki nam gre kot srednješolcem. Poizkusi nekaterih poiztovovalnih ljudi niso bili zamen. Z ustanovitvijo »Dijaškega krožka« — Nikolaj Tommaseo — so se uresničile sanje in želje marsikaterega. Temelj je postavljen. Zavedamo se tega. Zavedamo se pa tudi, da je to šele temelj in nič drugega. Nujno je potrebno uspešno, poiztovovalno in nesebično delo vseh, ki se imenujejo srednješolci, da z delom svojih rok sezidajo stavbo na tem temelju, ki nam bo v ponos in zadoščenje. Dovolj se piše v sedanjih časih o nalogah mladine sploh in srednješolske mladine posebej. Naj se zganejo vsi, na katere so te besede naslovljene, in naj prično s pozitivnim delom, kajti čas hiti.

Dijaški krožek »Nikolaj Tommaseo« ima namen zbirati srednješolce iz Trsta in okolice, da jim nudi potrebno izvenšolsko izobrazbo in stanu primerno razvedrilo. Tovariši, naj ne bo mlačneža med vami, ki bi ne hotel pred samim seboj opravičevati, da se odtegne delu. V sedanjem trenutku je vsak izgovor jalov in ni ga, ki bi si ne mogel utrgati drobtinice časa za našo stvar. To naj bo tudi zadnji poziv na vaš razum in srce.

Krožek ima svoje prostore Corso Garibaldi št. 31/1 levo, in uraduje ob torkih in četrkih od 4 h do 6 h popoldne. Ima že več odsekov, nekaj jih namerava ustanoviti, tako, da se lahko vsak udeleži. Vsako soboto se vrši sestanek s predavanjem. Ker upoštevamo poletni čas, se vrši sestanek na prostem, da združimo prijetno s potrebnim. Vse podrobnosti zve do tovariši pri tajniku ob uradnih urah.

Odbor dijaškega krožka

»Nikolaj Tommaseo«

Pogreb sen. Piccoli-ja. Včeraj popoldne se je vršil pogreb senatorja Jurija Piccoli-ja. Pokojnik je bil eden izmed prvakov laške liberalne stranke pred vojno. Udeleževal se je aktivno narodnih bojev v naši deželi. Bil je prvi predsednik znanega italijanskega društva »Legione Nazionale«, ki je izvajalo s področnim delom na slovenskem polju političnevalno politiko liberalne stranke na škodo našega naroda. Pokojnik je bil nadalje delni poslanec in mestni svetovalec v Trstu. Po vojni je bil imenovan za profesorja na tukajšnji trgovski visoki šoli in je postal tudi senator. Rodil se je v Rovinju in je pripadal k starejši gardi laške liberalne stranke.

Društvene vesti

Z. M. D. Danes zvečer ob 9. točno odbora seja. — Predsednik.

Hazena M. D. Z. Rojan: V soboto točno ob 5 in pol jutraj vaja. Zbirališče pred cerkvijo. Vpisujejo se nove članice. — Vodstvo.

M. D. Z. Rojan. Danes točno ob 8. uri sestane. — Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Padel z lokomotive. Sinoči okoli 18. ure je bil prepeljan v mestno bolnišnico železničar Osvald Spizzino, star 30 let, stanujoč v Skednju št. 40. Pri izvrševanju svoje službe je mčž na škedenjski postaji padel z lokomotive ter se pri tem hudo poobil po spodnjem delu života; zadobil je najbrž tudi notranje poškodbe. — Sprejeli so ga v kirurški oddelke.

V blaznosti hotel skočiti skozi okno. Težak Avgust Braida, stanujoč v ulici Tesa št. 65, je začel sinoči nenadoma kazati znake duševne zmedenosti. Poleg drugih neumnosti, ki jih je uganjal, je rekel tudi skušal skočiti skozi okno. Toda domači so mu to žalostno nakano preprečili ter poklicali na lice mesta zdravnika rešilne posaje, ki je dal nesrečnega moža prepeljati v opazovalnico.

Premogjarjeva nežoda. Pri razkladanju premoga v prosti luki V. E. III. je 68-letni premogjar Josip Frank, stanujoč v ulici Pondera št. 6, padel z 4 metre visokega ograjda na tla ter si pri tem izpahnil en prst na levi roki in se precej hudo poobil po desni nogi.

Po prvi pomoči, ki jo je dobil od zdravnika rešilne postaje, je bil Frank prepeljan v mestno bolnišnico.

Nesrečna kopel. 34-letni Josip Petelin se je včeraj zvečer kopal na starem valolomu. Potem ko je preizkusil svoje plavalške zmožnosti, je hotel preizkusiti še svojo spretnost v skakanju. Toda imel je smolo, kajti pri skoku v vodo je zadel z desno nogo ob oster skalnati rob, ki mu je zasekal dolgo in globoko rano na spodnjem delu noge.

Petelin se je podal na rešilno postajo, kjer je dobil potrebno pomoč.

Čehoslovaki trgovec okraden. Predvčerajšnjim predpoldne je neznan zlikovec ukradel na glavnem kolodvoru listnico čehoslovanskega trgovca Adolfa Kengenbauer, rodom iz Prage, ki je imel odpotovati v Milan. V listnici je bil razen osebnih dokumentov trgovca spravljen znesek 320 lir in 1000 nemških mark. Kengenbauer je naznanil zadevo na kvesturi.

Arrestacija zlikovca. Predvčerajšnjim popoldne so orožniki aretirali 30-letnega Bruna Bremitz, ker je ukradel trgovcu Adone Jebbi, ki ima svojo trgovino v ulici Gimnastica št. 3, znesek 1350 lir. Pri aretaciji je bil Bremitz pri sebi šop ključev in par vetrihov. Bil je odveden v zapor v ulici Coroneo.

Poskušeni samomor mladeniča. Preteklo noč, okoli poltretje ure jutraj, so trije mladeniči, ki so se po sprehodu v Bosketu vračali po ulici Pindemonte v mesto, našli na neki klopi kraj ceste mladeniča, ki je bolesto ječal. Sprito močnega vonja po karbolni kislini, ki se je širil krog njega, je bilo jasno, da se je mladenič zastupil. Eden izmed mladeničev je šel najet nek javno kožijo, s katero je bil zastupljenec prepeljan v mestno bolnišnico, kjer mu je zdravnik izpral želodec. Čeprav se je ta operacija posrečila, vendar je malo upanja, da bo mladenič okrevl.

Na podlagi osebnih listin, ki so jih našli pri njem, je bil mladenič spoznan za 21-letnega Ferdinanda Musina, stanujočega v ulici S. Francesco št. 29. Našli so pri njem tudi pismo, naslovljeno na domače, iz katerega je mogoče sklepati, da je storil mladenič obupni korak radi nesrečne ljubezni.

Vesti z Gorškega

Komen. V nedeljo 20. t. m. sta posetila našo občino gg. dr. Povh Alojzij in Pestotnik Janko v imenu društva »Prosveta« v Trstu. Dr. Povh je govoril obširno o koristi zavarovalnic goveje živine in je podal lepa navodila, kako jih na zakoniti podlagi ustanoviti in voditi, da uspešno delujejo. Posebno je priporočal vzgajati čut vzajemnosti, ker mali kmet propade, ako ne najde v zadrugi pomoči, kadar ga obišče nesreča.

Odsvetoval je zavarovati živino pri spekulativnih zavarovalnicah in priporočal male občinske zavarovalnice. Delokrog takih zavarovalnic je majhen, kar je koristno, ker se zavarovanci dobro poznajo med seboj in poznajo tudi zavarovano govedo. Tudi upravni troški so majhni, ker odbor vrši svojo službo brezplačno. Ker so v taki zavarovalnici prizadeti v slučaju nesreče odbor in zadrugniki, poskrbe vzajemno, da se ponesrečeno živinče kar najbolje vnovči.

Zlasti majemu kmetu je govedo največja vrednost njegovih premočnin, zato bodi njegova prva gospodarska dolžnost, da jo zavaruje. Končno je predavatelj priporočal zvezo zavarovalnic goveje živine, ker čim večja je moč, tem lažja je pomoč.

Po temeljitim govoru dr. Povha je sledil razgovor, na katerem je predavatelj podal še razna pojasnila.

Udeležba ni bila baš velika, ker so bili kmetje zaposleni pri senu in pri žitu. Na prihodnjem sestanku, ob ugodnejšem času, bo imel g. predavatelj večjo udeležbo. Vendar je bil pouk jako uspešen in glas posameznikov se bo širil po celi občini.

Hvala društvu »Prosveta« in predavatelju na uslugi, kakor tudi g. županu za prepustitev dvorane.

Ročini. V vasi Srednje nad Ročinjem so se igrali z vojnimi strelivom in tudi nehoti udarili ob kakšno skrito eksplozivno snov trije otroci, katere je strašno razmesarilo. Nedolžne žrtve so bile stare 8 let in so se imenovali: Mirko Hvalica, Alojz Leban in Miha Klementič.

Skraini čas bi že bil, da bi županstvo ali druga merodajna oblastva kaj ukrenila, kajti nesreče teh vrst se na Kanalskem vedno bolj množijo.

Velika Gorica. Poslednji dve številki »Voce di Gorizia« razpravljata obširno o razirjenju dosedanje Gorice potom zružitve okoliških občin z mestom. — Gorški list skrbno razmatra vse razloge, ki govorijo bodisi za ali proti združitvi, in prihaja do zaključka, da je zamiljena priključitev okoliških občin naravnost življenjska potreba goriskega mesta.

Ker se k temu vprašanju je površno, navajamo za danes samo najglavnejše razloge, ki po mnenju goriskega lista in gorških Italijanov govorijo za in proti združitvi.

Najvažnejši razlog za združitve je prenasitost dosedanjega mestnega ozemlja tako s stavbami kakor s prebivalstvom, ker je prostor, na katerem se nahaja sedanje mesto, postal Gorici tako tesen, da jo ovira v vsakem upravnem in gospodarskem razmahu. Razen tega najvažnejšega razloga v prilog združitve naj navedemo še najsmušnejšega in sicer, da so goriske ceste vsled tega tako prašne in blatne, ker se zanaša v mesto blato in prah iz zamenjanih ulic goriske okolice. No, ta je pa že malo predebel, da se hoče nedolžnim okoličanom naprtiti krivdo za sloviti gorški prah in blato!

Najvažnejša razloga, ki govorita proti združitvi, pa bi bila strah pred pomnožitvijo in okrepitevijo slovenskega življa v mestu in skrb radi velikih gospodarskih bremen, ki bi si jih s tem naprtila Gorica. Posebno zanimiva so

razmišljanja o strahu pred okrepitevijo slovenskega življa, ki je po mnenju goriskega lista docela neosnovan. Sedaj namreč šteje Gorica 26.500 Italijanov in 4000 Slovencev, po združitvi s petimi okoliškimi občinami (Ločnik, Standerž, St. Peter, Solkan in Podgora) pa bi štela Gorica 32.000 Italijanov in 13.000 Slovencev.

Ker živi po naših računih v dosedanj Gorici ne 4000 ampak 8.000 Slovencev, bi imela potemtakem velika Gorica 45.000 prebivalcev, od katerih bi bilo približno 28.000 Italijanov in 17.600 Slovencev.

Iz tržaške pokrajine

Razstava ljudske šole v Sesljanu. Izmed najlepših šolskih razstav, ki smo jih obiskali te dni po Krasi, je bila razstava na ljudski šoli v Sesljanu. Elegantno perilo, krasne veznine v narodnem in holandskem motivu, pleteni koši in šatulje, cele konstrukcije iz lepenke, lesa in jla, vse to izdelano čedno in natančno. Posebno dober vtis so napravili akvareli in pasteli malih umetnikov. Obiskovalci, v prvi vrsti stariši otrok, so pokazali razumevanje do teh novih del, ki jih šola poprej ni poznala v taki obliki, ter izrazili vso čast in hvalečnost požrtvovalni voditeljici gospe Mariji Kregar.

Borsna poročila.

ogrske krone	0.0270	0.0320
avstrijske krone	0.0025	0.0036
čehoslovške krone	69.50	69.50
dinarji	97.35	97.65
leji	10.00	10.76
marke	—	—
dolarji	28.05	23.15
francoski franki	119.00	119.75
švicarski franki	424.00	427.00
angleški funti papirnat	101.55	101.75

Mali oglasi

IZDELOVALEC jako važnega predmeta brez konkurence, v velikem mestu Jugoslavije išče Lit 120.000 za povečanje podjetja. Jamči s prvo vrednostjo. Ponudbe pod »Točno« na ukrajinščino »Edinosti« 935

SLOVENCIM POZOR! V bližini Izole je na prodaj malo posestvo. Naslov pri upravnistvu. 936

TRGOVEC, bivajoč v New-Yorku, išče osebo, ki bi bila pripravljena spremljati blago iz Trsta v New-York ali obratno. Ponudbe pod »Odhod« na upravnistvu. 937

HISA (dvorec), 3 sobe parketirane, velika kuhinja, plin, vrt s trtami, — takoj na razpolago, se prodaja. Naslov pri upravnistvu. 938

UGODNA PRILIKA ZA NAKUP MLINSKE OPRAVE. V opuščnem valjenem mlinu na Kolčevem pri Domžalah se prodaja vsa mlinarska oprema, ki je še v dobrem stanju, po nizkih cenah. 5 valjenikov 340/200, 500/240, 500/420, 650/240, 300/200, 2 para umetnih in navadnih kamnov 110 cm, razni snažilni in čistilni stroji z mešalnico, cilindri z vsemi pripadajočimi deli. Proda se skupno in posamezno. Ljudjevi Marx, tovarna lakov d. d. Domžale pri Ljubljani. 878

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zaježena. Slavec. Via Giulia 29. 542

IV. LJUBLJANSKI VELESEJEM od 15 do 25. avgusta 1924. Popust 30 % na italijanski, 50 % na jugoslovanski železnice. Vizum stane samo Dinar 10.— Legitimacije Din. 50.— se dobavljajo pri Josipu Čehovinu, Trst, XX Settembre 65/1. 922

V SLUŽBO se sprejme gospodična ali gospa, večja v uradovanju poštna službe (kot ekspeditorka). Zglašiti se s posebnimi spričevali do 1. avgusta t. l. Naslov pri upravnistvu. 934

OSTANKI SEZIJE

ki nudijo

izredno priliko za velike popuste.

□□□□

Nadaljujete se naši veliki

POPUSTI NA BOMBAŽEVINI

ÖHLER

MIZARKE KLOPI, obličji, pile, vijaki, žebliji, železna, bakrena in medena žica, žage vseh vrst i. t. d. Skladišče železnin, via Filzi št. 17. 915

Zobozdravnik
dr. Lojz Kraigher
Specialist za bolezn v ustih in na zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20)
od 9-12 in od 3-5. 927

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje

kupuje

Zlatarna Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46 925

HARRIBA

Ali kvarijo vaš obraz

mozolčki
madeži
pege
trdnice
efelis
bule
tvori
eczemi

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehki koži in ki se porajajo posebno v vročih mesecih vsled močnega solnca, se zdravijo uspešno z artifičialno vodo »Pearlax«, ki je gotovo sredstvo, rabljeno z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah. Zahtevajte izrecno artifičialno vodo, ki jo izdeluje lekarna: »Alla Madonna della Salute« Trst, Sv. Jakob. Zalogo: Videm, lekarna Filipuzzi, Gorica, lekarna Pontoni Reka, lekarna Catti, Pula, lekarna dr. Rodinis, Via Carducci. 926

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).

Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovanske kredite v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditivne za nakup blaga. Inkasira efekte in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vlogo v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman.

(84)

»Ali ste si na jasnem, kaj bi radi o tisti osebi izvedeli?«

»Popolnoma. Najprej bi hotela vedeti, kje živi.«

»Dobro. In potem?«

»Potem moram poznati njegove navade, v katero družbo zahaja in kako rabi denar.«

Zamislila se je nekoliko. »In potem še nekaj: zvedeti moram, če se nahaja v njegovi hiši kakšna ženska, bodisi da je sorodnica ali upravitelja, ki ima kaj vpliva nanj.«

»Do sedaj je stvar nedolžna«, je odgovoril kapitan Wragge. »Kaj potem?«

»Nič dalje, drugo je moja stvar.«

Oblaki na kapitanovem čelu so se razpršili. In ko je s svojo bistroumnostjo pretehtal vse mogoče okolnosti, je sklepal sam pri sebi: »Ta stvar prinese nesrečo ali denar. Če pride nesreča, tedaj ji zumnem skozi prste, če pa prinese denar — tedaj se bom potrudil, da ji pomagam z ozirom na bodočnost.«

Magdalene premikajoče se oči so nezapopno opazovale kapitana.

»Kapitan«, je rekla, »če potrebujete časa za odločitev, tedaj povejte mi.«

»Niti trenutka. Le zaupajte moji skrbi svojo dramatično pot, svoje skrivne poizvedbe in svoje nameravane potovanja iz Jorka. Jaz sem vam popolnoma na razpolago. Govorite — ali me sprejmete?«

Srce ji je bilo skoraj slšno; ustnice so ji posivile — toda izrekla je: »Sprejemem.«

Globoka tišina je zavladala. Magdalena je sedela nema, nedolžen strah pred bodočnostjo jo je popadel, ko je dala odgovor.

Kapitan je očividno pretehtaval bodoče dogodke in nepredvidene slučaje in spustil je obe roki v volika žepa svoje suknje, kakor da je hotel poskusiti, ali sta pripravljena sprejeti dovolj zlata in srebra, ki ga je v preroškem duhu že pobiral.

»Najprej«, je rekel, »je treba uvaževati čas. Ali bomo te poizvedbe za sedaj odložili, ali naj takoj začnem?«

»Za sedaj počakamo«, je odgovorila Magdalena. »Predno začnem, želim imeti popolno varnost pred vmešavanjem mojih sorodnikov v mojo zadevo.«

»Dobro. Prvi korak za doseg tega namena je — oprostite mi vojaški izraz — da napravimo umik iz Jorka. Tako daleč mi je pot jasna, toda glede drugih maršnih povelj (kar pravijo pri vojakih) sem popolnoma v temi. Naslednja kretnja bo v službi vaših dramatičnih ciljev in nato sem pripravljen, kakor hitro mi kaj več poveste. Kako ste prišli na to, da mislite na gledališče? V vaših očeh vidim sveti ogenj; kdo ga je zanetil?«

Samo ena pot je bila Magdalena na razpolago za odgovor na to vprašanje. Posegla je v one čase, ki so za vedno odhiteli, in mu pripovedovala o svojem nastopu v Evergreen Lodge. Poslušal jo je sicer s svojo običajno vljudnostjo, toda očividno ga ni ta povest posebno utešila. On ni rad verjel sodbam prijateljev, in oni mož od stroke je govoril brzkot kot plačanec, ki se priporoča za bodoča naročila.

»Zanimivo, zelo zanimivo«, je pritrdil, ko je Magdalena končala, »toda praktičnem možu je to premla; jaz moram imeti o vaših sposobnostih dokaz. Svoje dni sem bil tudi jaz odru. »Tekmece« poznam dobro od začetka do konca. Potrebujem samo, da mi prednašate »Lucijo« in »Julijo«. Če niste pozabili besedila —.